

Ynghylch diddymu

Sut mae cael gwybodaeth neu gyngor?

I gael gwybodaeth, cymorth a chyngor cyfreithiol di-dâl, cysylltwch â'r Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol Uniongyrchol ar 0845 345 4 345 neu www.clsdirect.org.uk. Gallwch hefyd geisio cymorth gan Ganolfan Cyngor ar Bopeth neu ganolfan cyngor i ddefnyddwyr.

Sut ydw i'n cael diddymiad?

Drwy lenwi ffurflen a elwir yn "ddeiseb" (D508) a mynd â hi i unrhyw lys sirol sy'n ymdrin ag achosion partneriaeth sifil neu i'r Brif Gofrestrfa yn Llundain.

Mae'r daflen hon yn rhoi rhestr i chi o'r holl lysoedd sirol sy'n ymdrin ag achosion partneriaeth sifil.

Rhestrir cyfeiriadau a rhifau ffôn yr holl lysoedd sirol sy'n ymdrin ag achosion partneriaeth sifil yn y llyfr ffôn o dan y pennawd 'Courts'.

Pa bryd alla' i gael diddymiad?

Allwch chi ddim cychwyn deiseb am ddiddymiad oni fyddwch wedi bod mewn partneriaeth sifil am fwy na blwyddyn.

Oes raid i mi egluro pam fy mod eisiau diddymiad?

Oes, mae'n rhaid i chi allu profi i'r llys fod gennych resymau (neu 'seiliau') dros ddweud fod y bartneriaeth sifil wedi dod i ben. Yr ymadrodd a ddefnyddir gan y llys fydd fod y bartneriaeth sifil wedi 'chwalu'n anadferadwy'.

Bydd y llys yn derbyn un neu fwy o'r seiliau canlynol fel prawf:

- fod ymddygiad eich partner sifil wedi bod cynddrwg fe na allwch oddef byw gyda hwy mwyach;
- eich bod chi a'ch partner sifil wedi byw ar wahân am o leiaf ddwy flynedd a'i fod ef/hi'n cytuno i ddiddymiad;
- eich bod chi a'ch partner sifil wedi byw ar wahân am o leiaf bum mlynedd; neu
- fod eich partner sifil wedi eich gadael o leiaf ddwy flynedd yn ôl.

Oes raid i mi fyw yn y wlad hon i gael diddymiad yma?

Rhaid i chi a'ch partner sifil eich dau fod â'ch cartrefi parhaol ('preswylfa') yng Nghymru neu Loegr pan gychwynnir y ddeiseb; neu

Rhaid i chi a'ch partner sifil eich dau fod yn byw yng Nghymru neu Loegr pan gychwynnir y ddeiseb; neu

Rhaid i chi a'ch partner sifil eich dau fod wedi bod â'ch cartref olaf yng Nghymru neu Loegr a rhaid i un ohonoch fod yn byw o hyd yn un o'r ddwy wlad yma pan gychwynnir y ddeiseb; neu

Rhaid i'ch partner sifil fod yn byw yng Nghymru neu Loegr pan gychwynnir y ddeiseb; neu

Rhaid i chi fod wedi byw yng Nghymru neu Loegr am o leiaf flwyddyn ar y diwrnod y cychwynnir y ddeiseb; neu

Rhaid i chi fod â'ch cartref parhaol yng Nghymru neu Loegr a bod wedi byw yn y naill neu'r llall o'r gwledydd hyn am o leiaf chwe mis ar y diwrnod y cychwynnir y ddeiseb.

Lle nad yw'r un o'r uchod yn berthnasol, gallai fod yn bosibl i chi gael diddymiad yng Nghymru a Lloegr o hyd os ydych chi neu'ch partner sifil â'ch preswylfa yng Nghymru neu Loegr NEU y cofrestrwyd chi a'ch partner sifil fel partneriaid sifil yng Nghymru neu Loegr a'i bod er budd cyfiawnder i'r llys gymryd awdurdodaeth yn yr achos hwn.

Fydd angen twrnai arna'i?

Na fydd, fwy na thebyg. Ond fe'i cewch yn ddefnyddiol i gael peth cyngor cyfreithiol cyn cychwyn eich deiseb os:

- nad ydych yn gwybod a oes gennych sail i gael diddymiad ai peidio;
- nad yw eich partner sifil yn debygol o gytuno i ddiddymiad;
- nad ydych wedi dod i gytundeb gyda'ch partner sifil, gyda phwy y dylai'r plant fyw;
- nad ydych wedi cytuno ynglŷn ag unrhyw gefnogaeth ariannol ar gyfer y plant neu ar eich cyfer chi, nac ynglŷn ag unrhyw eiddo.

Bydd y llys yn rhoi'r ffurflenni angenrheidiol i chi ac yn dweud wrthyb beth i'w wneud nesaf. Mae'r ffurflenni i'w cael yn rhad ac am ddim.

Os byddwch angen cymorth i lenwi'r ffurflenni, bydd Canolfan Cyngor ar Bopeth yn helpu.

Os ydych yn derbyn Cymorth Cyfreithiol gan dwrnai dan y Gronfa Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol, bydd ef neu hi'n eich cynorthwyo i lenwi'r ffurflenni.

Cofiwch nad oes gan staff y llys gymwysterau cyfreithiol. Ni allant roi cyngor cyfreithiol nac ateb cwestiynau megis:

- A ddylwn i hawlio cefnogaeth ariannol?
- Oes gen i resymau iawn dros gael diddymiad?
- Beth fydd yn digwydd i'r tŷr wy'n berchen arno gyda'm partner sifil?

Fydd yn rhaid i mi fynd i wrandawriad llys?

Os bydd modd i chi gytuno gyda'ch partner sifil ynglŷn â chefnogaeth ariannol, eiddo a'r trefniadau ar gyfer unrhyw blant, efallai na fydd angen i chi fynd i wrandawriad llys o gwbl.

Efallai y bydd yn rhaid i chi fynd i wrandawriad llys os gofynnwch i'r llys wneud gorchymyn am gefnogaeth ariannol, neu os nad oes modd i chi gytuno ynglŷn â threfniadau ar gyfer y plant.

Faint fydd y diddymiad yn ei gostio?

Efallai y bydd yn rhaid i chi dalu ffi am y canlynol:

- i gychwyn eich deiseb;
- y ddogfen sy'n dangos fod eich partneriaeth sifil wedi'i diddymu, y gorchymyn terfynol;
- unrhyw geisiadau am gefnogaeth ariannol neu ynglŷn ag unrhyw blant.

Oes rhaid talu'r ffi bob amser?

Na. Fe allai eich sefyllfa ariannol olygu nad oes rhaid i chi dalu ffi. Mae'r llyfryn a'r ffurflen gais ar y cyd, sef **EX160A – Ffioedd Llys – oes rhaid i mi eu talu?** yn darparu rhagor o wybodaeth ynghylch hyn.

Gall staff llys roi copi o EX160A i chi. Mae ar gael ar-lein hefyd ar www.gwasanaeth-llysoeddem.gov.uk. Rhaid i chi wneud cais ar wahân am bob ffi y byddai'n rhaid i chi ei thalu fel arall.

Fyddda' i angen copi o fy nhystysgrif partneriaeth sifil?

Byddwch. Bydd yn rhaid i chi roi copi i'r llys pan fyddwch yn cychwyn eich deiseb. Fe'i cedwir ar ffeil y llys. Ni chaiff y copi fod yn llungopi.

Ble alla' i gael copi o fy nhystysgrif partneriaeth sifil os nad oes gen i un?

Os bu i chi ffurfio partneriaeth sifil yng Nghymru neu Loegr, gallwch gael copi o:

- swyddfa'r Cofrestrydd Genedigaethau, Marwolaethau a Phriodasau dros yr ardal lle y bu i chi ffurfio'ch partneriaeth sifil. Gallwch gael y cyfeiriad o'r llyfr ffôn. Bydd yn rhaid i chi dalu ffi, a byddant yn dweud wrthyf faint ydyw.
- Gallwch gael copi hefyd oddi wrth:

Y Cofrestrydd Cyffredinol,
ONS Southport,
Smedley Hydro,
Trafalgar Road,
Birkdale,
Southport, PR8 2HH

Ffôn: 0151 471 4200

Nid oes modd i chi ymweld â'r swyddfa honno. Drwy'r post yn unig y cewch wneud cais.

Bydd yn rhaid i chi dalu ffi, a byddant yn dweud wrthyf faint ydyw. Dylech anfon siec neu archeb bost am y swm cywir. Dylid gwneud sieciau'n daladwy i "ONS".

Mae modd i chi alw i mewn i'r swyddfa yn y:

Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol,
Y Ganolfan Cofnodion Teuluol,
1 Myddleton Street,
Llundain
EC1R 1UW

Codir tâl am gopi o'ch tystysgrif. Bydd y swyddfa'n dweud wrthych faint fydd hyn.

Bydd y swyddfa yr ewch iddi eisiau gwybod:

- dyddiad eich partneriaeth sifil;
- ymhle a pha bryd y bu i chi ffurfio'ch partneriaeth sifil;
- eich enw llawn; ac
- enw llawn eich partner sifil.

Rhestr o Lysoedd Sirol sy'n ymdrin ag Achosion Partneriaeth Sifil

Birmingham

Brighton

Bryste

Caerdydd

Caer

Caerwysg

Leeds

Manceinion

Newcastle upon Tyne

Prif Gofrestrfa'r Adran Deulu

Os penderfynwch symud ymlaen a chychwyn deiseb, darllenwch daflen **D194 – Rwyf eisiau cael diddymiad – beth ddylwn i ei wneud?**

Os oes gennych blant dylech hefyd ddarllen taflen **D195 – Plant a diddymiad.**